

APSTIPRINĀTS
ar Izglītības un zinātnes ministrijas
2003.gada 3.jūnija
rīkojumu Nr.262

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0175

Profesija Vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) palīgs

Kvalifikācijas līmenis 2

Nodarbinātības apraksts Vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) palīgs strādā vilces līdzekļus ekspluatējošā uzņēmumā. Vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) palīgs kontrolē vilces līdzekļa darbību un apkalpo to, savas kompetences robežās nodrošina satiksmes drošību.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Ievērot satiksmes drošības noteikumus	1.1. Pildīt dzelzceļa Tehniskās ekspluatācijas noteikumu, instrukciju un satiksmes drošības reglamentējošo dokumentu prasības. 1.2. Pildīt dienesta pārrunu reglamentu. 1.3. Sniegt vilces līdzekļa vadītājam (mašīnistam) tehniski pareizu informāciju par vilces līdzekļa tehnisko stāvokli. 1.4. Ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības.
2. Novērtēt vilces līdzekļa uzbūves un darbības stāvokli	2.1. Noteikt: 2.1.1 riteņpāru un to bukšu mezglu tehnisko stāvokli; 2.1.2 ratiņu rāmja, atsperu pakares un bremžu sviru pārvada tehnisko stāvokli, 2.1.3 autosakabes tehnisko stāvokli; 2.1.4 dīzeļdzinēja ūdens, eļļas, degvielas, gaisa padeves sistēmas un dzesēšanas iekārtu tehnisko stāvokli; 2.1.5 bremžu sistēmas, smilts padeves, vadības gaisa sistēmas tehnisko stāvokli; 2.1.6 dīzeļdzinēja tehnisko stāvokli; 2.1.7 reduktoru, hidroaparātu tehnisko stāvokli; 2.1.8 ventilatoru tehnisko stāvokli; 2.1.9 bojājumus elektriskajā shēmā; 2.1.10 elektrisko mašīnu tehnisko stāvokli; 2.1.11 elektrisko aparātu tehnisko stāvokli; 2.1.12 ugunsdrošības ierīču tehnisko stāvokli; 2.1.13 drošības ierīču tehniska stāvokli. 2.2. Iespēju robežās novērst 2. 1.1. - 2.1.13. punktos minēto sistēmu, agregātu un iekārtu bojājumus.
3. Kontrolēt vilces līdzekļa darbību	3.1. Tehniskās apkopes laikā kontrolēt ūdens, eļļošanas, degvielas, bremzēšanas sistēmās ekspluatācijas (darbības) parametrus. 3.2. Nolasīt mēraparātu rādījumus. 3.3. Konstatēt, vai mēraparātu rādījumi ir pieļaujamajās robežās. 3.4. Nepieciešamības gadījumā noteiktā kārtībā normalizēt aparātu darbības parametrus. 3.5. Veikt vilces līdzekļa tehnisko apkopi
4. Nepieciešamības gadījumā apturēt ritošo sastāvu un nostiprināt to	4.1. Pielietot: 4.1.1. vilciena automātiskās bremzes; 4.1.2. vilciena rokas bremzes; vilces līdzekļa palīgbremzes; 4.1.3. bremžu kurpes. 4.2. Zināt bremžu uzbūves un darbības pamatprincipus.
5. Apkalpot vilces līdzekli	5.1. Ekipēt vilces līdzekli ar degvielu, smērvielām, ūdens, dzesējošu šķidrumu un smiltīm. 5.2. Noliet kondensātu no tvertnēm un rezervuāriem. 5.3. Noliet izmantoto eļļu no tvertnēm. 5.4. Veikt vilces līdzekļa apkopes darbus.
6. Uzturēt tehniskas zināšanas amata pienākumu pildīšanai nepieciešamā līmenī.	6.1. Piedalīties lokomotīvu brigāžu tehniskās nodarbībās. 6.2. Izmantot tehnisko literatūru jaunu, progresīvu darba metožu apgūšanai.

Darba vidi raksturojošie īpašie faktori

- Organizatoriskie - darbs veicams vilces līdzekļa (mašīnista) vadībā.
- Fizikālie- nav.
- Bioloģiskie - nav.
- Ķīmiskie - nav.
- Īpašas prasmes atsevišķu uzdevumu veikšanai- nav medicīniskā rakstura pretindikāciju.

Prasmes

Speciālas prasmes profesijā	Kopējās prasmes nozarē	Vispārējās prasmes / spējas
<ul style="list-style-type: none">• Precīzi pildīt Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumu, Vilcienu kustības un manevru darbu instrukcijas, Dzelzceļa signalizācijas instrukcijas un citu satiksmes drošības reglamentējošo dokumentu prasības• Veikt dažādu vilces līdzekļu sēriju tehnisko apkopi• Operatīvi novērst vidēji sarežģītu ierīču un agregātu bojājumus• Precīzi pildīt amata instrukcijas prasības• Pildīt noteikto dienesta sarunu reglamentu• Novērtēt vilces līdzekļa un vilciena tehnisko stāvokli• Apturēt un nostiprināt ritošo sastāvu (situācijai neatbilstošas vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) rīcības gadījumā)• Operatīvi rīkoties nestandarta situācijās• Izmantot dienesta sakara līdzekļus• Veikt atslēdznieka pamatdarbus	<ul style="list-style-type: none">• Sastādīt detaļu skices• Lasīt rasējumus un shēmas• Izmantot tehnoloģiskās kartes un zīmējumus• Izmantot dažāda veida mērinstrumentus• Ievērot normatīvi-tehniskās dokumentācijas prasības• Ievērot Vides aizsardzības noteikumu prasības• Ievērot Darba aizsardzības noteikumu prasības• Ievērot ugunsdrošības noteikumu prasības• Ievērot elektrodrošības noteikumu prasības• Ievērot vilces līdzekļa ekspluatācijas noteikumu prasības	<ul style="list-style-type: none">• Komunicēšanās spēja• Spēja strādāt komandā• Spēja strādāt jebkurā diennakts laikā• Spēja strādāt kustībā esošā objektā• Spēja vākt informāciju• Problēmu risināšana• Pirmās palīdzības sniegšana• Spēja pašizglītoties• Radoša pieeja darbam• Plānot un organizēt savu darbu• Mutiski un rakstiski sniegt tehniski pamatotu informāciju

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	Priekšstats	Izpratne	Pielietošana
Latviešu valoda			
Svešvaloda			
Matemātika			
Informātika			
Fizika			
Biznesa pamati			
Vides mācība			
Vēsture			
Vilces līdzekļu uzbūve			
Vilces līdzekļu ekspluatācija			
Bremžu sistēmas			
TEN			
Vispārējais dzelzceļa kurss			
Elektrotehnika un elektronika			
Rasēšana			
Materiālmācība			
Darba aizsardzība un elektrodrošība			
Likumdošana			
Darba tiesības			

Profesijas standarta izstrādes darba grupa:

- Guntis Ranka – Rīgas Dzelzceļnieku skolas skolotājs profesionālajos priekšmetos
- Jānis Eiduks- Ritošā sastāva Tehniskās daļas galvenais tehnologs;
- Dzelzceļnieku Inženiertehniskās biedrības priekšsēdētājs;
- Mārīte Antoņēviča- Rīgas Dzelzceļnieku skolas direktora vietniece.

Konsultants:

- Vladimirs Čigaks - Infrastruktūras pārvaldes Ceļu un būvju ekspluatācijas daļas būvinženieris.

Profesijas standarta eksperti:

- B.Ābiķe – VAS “Latvijas dzelzceļš”, Personāla direktore;
- S.Boiko - VAS “Latvijas dzelzceļš”, ģenerāldirektora pirmais vietnieks